

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ

11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI .	7
2.2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	8
2.3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMA- SINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9

3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI... 10

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	10
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	12

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır. Bunlar günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanmış; belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek olan eğitim sistemi yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler”; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ’de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanma-

sına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatan-daş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalış-malarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Güzel sanatlar liselerinin Türk sanat müziği bölümlerinde tambur, ney, ritim, klasik kemençe, ut, kanun gibi çalgıların eğitimi verilmektedir. Bu eğitimle öğrencilerin çalgı çalma becerilerini geliştirmek, onlara çalgı çalmak için gereken teknik ve müzikal davranışları kazandırmak amaçlanmaktadır. Öğrenciler, çalgı eğitiminin yanı sıra çalgı toplulukları dersi de almaktadır. Çalgı toplulukları dersinde öğrencilerin bireysel çalma becerilerinin yanında farklı beceriler ve yeterlilikler geliştirmesi amaçlanır. Bu beceri ve yeterlilikler; müzikal ve ritmik uyum kazanmak, seslere temiz basmak, topluluk içerisinde sorumluluk almak, kültürel farkındalık, disiplin, öz güven ve saygıdır.

Bu programda, öğrencilerin becerileri, bireysel farklılıkları, çalışma disiplinleri ve kendilerine sunulan öğrenme yaşantılarının başarıda dikkate değer bir yere sahip olduğu görüşünden hareket edilmiştir. Bireysel farklılıklar çalgı eğitiminin her dalında olduğu gibi çalgı toplulukları dersinde de üzerinde durulması gereken bir konudur. Topluluk içinde çalma sorumluluğunu yerine getirebilmesi için öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine destek olmak gerekir. Bu nedenle yapılacak çalışmalarda teknik becerilerin geliştirilmesi için verilen örnekler ve çalışmalar düzenli bir şekilde tekrar edilmelidir. Öğrenciler, öğretmenleri tarafından içinde bulundukları öğrenme ortamında gerek güdüleme ve başarıya odaklanma gerekse öğrenme isteklerinin canlı tutulması açısından desteklenmelidir. Yıl içinde yapılan çalışmaların verilen konserler aracılığı ile müzikseverlerle paylaşılması, öğrencilerin motivasyonunu artırması açısından oldukça önemlidir.

Çalgı toplulukları dersinde Türk sanat müziğinin başlangıç döneminden çağdaş döneme kadar olan süreçteki eserlere yer verilmiş; makam, tür, bestekâr gibi farklılıkların ders içeriğine yansıtılması ile öğrencilere Türk müzik kültürünün önemli unsurlarının öğretilmesi ve uygulanması planlanmıştır.

2.1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Kendilerini müzik yoluyla ifade edebilmeleri
- Çalışmalarında zamanı planlı ve verimli kullanma alışkanlığı kazanmaları
- Toplu çalma bilinci kazanmaları
- Sahne performansı ile birlikte öz güven geliştirmeleri
- Türk sanat müziği çalgı icra tekniklerini kavramaları ve uygulamaları
- Toplu icra tekniklerini kavramaları ve uygulamaları
- Türk sanat müziğinin karakteristik özelliklerini kavramaları
- Türk sanat müziğinin temel tür ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları
- Grup çalışmaları ile birlikte düşünme, birlikte hareket etme, sorumluluk ve paylaşma bilinci kazanmaları
- Türk sanat müziği eser dağarcığına sahip olmaları
- Millî ve manevî değerlerimizi konu alan eserleri dağarcıklarına eklemeleri
- Geleneklerini bilerek geleceğe bakmaları, geleneğe ilişkin yüksek bir farkındalıkla teknolojinin imkânlarını kullanarak mûsiki kültürüne hizmet etmeleri

2.2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Çalgı Toplulukları (Türk Sanat Müziği) Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Çalgısından nitelikli ses üretme
- Çalgısı ile temiz ses elde etme
- Eserleri yorumlama
- Müziksel algılama
- Çalgısı ile deşifre yapma
- Toplu çalma
- Çok seslilik uygulamaları yapma
- Sahnede performans sergileme
- Ton ve makam kavramlarını tanıma
- Sağ ve sol el koordinasyonu sağlama
- Transpoze (aktarım) çalma

2.3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Çalgı Toplulukları Dersi Öğretim Programı'nın kazanımları bir makam sıralaması ve belli bir düzen içerisinde ilerlemektedir. Kazanımlar gerçekleştirilirken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çalgı toplulukları dersi toplu şekilde işlenen bir ders olduğundan her öğrencinin aynı ilerleme ve öğrenme seviyesinde olmaması gibi durumlar söz konusu olabilir. Bu sebeple öğretmen, ders içerisinde kullanacağı öğrenme öğretme tekniklerini bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak planlamalıdır.
- Öğretim programı içerisindeki ünite ve kazanımların eksiksiz işlenmesi koşuluyla konu sıralamasında yer değişikliği yapılabilir.
- Derste çalışılacak eser seçiminde öğrencilerin teknik seviyeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere seviyelerinin çok altında veya üstünde görevler verilmemelidir.
- Derste çalışılacak olan eserler yalnızca nota olarak icra edilmemeli; eserin bestecisi, bestelendiği dönem, tavrı gibi özellikleri de öğrencilere verilmelidir.
- Etkinlikler uygulanırken ya da yeni etkinlikler geliştirilirken programda yer alan kazanım açıklamaları göz ardı edilmemelidir.
- Programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalmak koşuluyla öğrencilere farklı eserler çalıştırılabilir, ödev ve projeler verilebilir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar yaratılarak onların başarabilme duygusunu yaşamaları sağlanmalıdır.
- Öğrencilere hem akademik hem de davranışsal gelişimleri hakkında düzenli bilgi verilmeli, öğretim sürecine aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır.
- Öğretmenin öğrenme sürecinde kullanacağı görsel, işitsel ve basılı materyaller; kazanımların edinilmesinde kolaylık sağlamalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanmalarını sağlayacak etkinlik ve çalışmalarına yer verilmelidir.

- Eğitim-öğretim yılı içerisinde dinletiler gerçekleştirilerek, öğrencilerin topluluk karşısında çalma becerileri ve sahne performanslarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Programda yer alan beceri ve değerlerin yeri geldiğinde etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici; öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

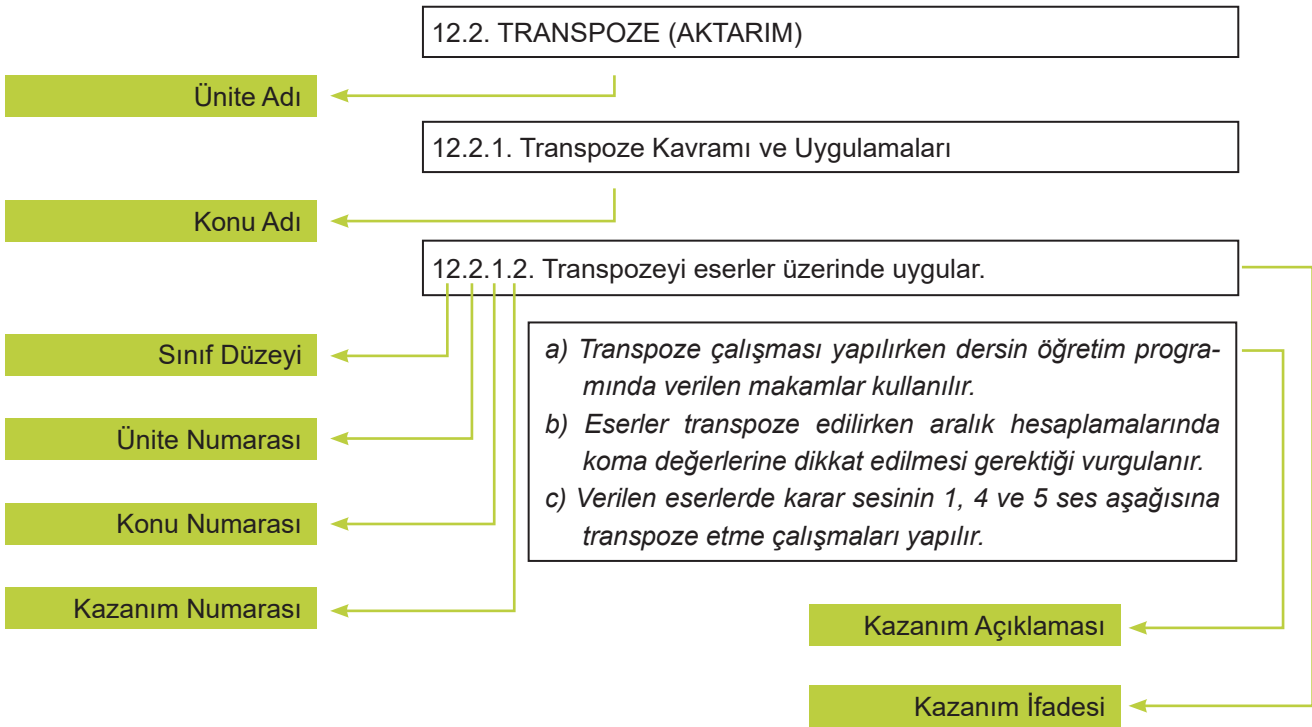
11. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
ÇALGI TOPLULUKLARINA GİRİŞ	3	4	3
ÇEŞİTLİ MAKAMLAR VE ESER UYGULAMALARI I	20	140	97
TOPLAM	23	144	100

12. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
ÇEŞİTLİ MAKAMLAR VE ESER UYGULAMALARI II	24	128	89
TRANSPÖZE (AKTARIM)	2	16	11
TOPLAM	26	144	100

3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Program 11 ve 12.sınıf düzeyinde 2 üniteden oluşmaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar (sınırlamalar veya uyarılar) kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. ÇALGI TOPLULUKLARINA GİRİŞ

11.1.1. Çalgı Toplulukları ile İlgili Temel Bilgiler

11.1.1.1. Türk müziği tarihinde kurulan mûsiki cemiyetlerini tanır.

11.1.1.2. Türk sanat müziği çalgı topluluklarında kullanılan çalgıları söyler.

11.1.1.3. Toplu çalmanın önemini açıklar.

Toplu çalmada akort birliğinin önemi vurgulanır.

11.2. ÇEŞİTLİ MAKAMLAR VE ESER UYGULAMALARI I

11.2.1. Bûselik Makamı

11.2.1.1. Bûselik makamını açıklar.

11.2.1.2. Bûselik makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

11.2.1.3. Bûselik makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

11.2.1.4. Bûselik makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

11.2.2. Kürdî Makamı

11.2.2.1. Kürdî makamını açıklar.

11.2.2.2. Kürdî makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

11.2.2.3. Kürdî makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

11.2.2.4. Kürdî makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

11.2.3. Rast Makamı

11.2.3.1. Rast makamını açıklar.

11.2.3.2. Rast makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

11.2.3.3. Rast makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

11.2.3.4. Rast makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

11.2.4. Hüseyinî Makamı

11.2.4.1. Hüseyinî makamını açıklar.

11.2.4.2. Hüseyinî makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

11.2.4.3. Hüseyinî makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

11.2.4.4. Hüseyinî makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

11.2.5. Uşşak Makamı

11.2.5.1. Uşşak makamını açıklar.

11.2.5.2. Uşşak makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

11.2.5.3. Uşşak makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

11.2.5.4. Uşşak makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. ÇEŞİTLİ MAKAMLAR VE ESER UYGULAMALARI II

12.1.1. Hicaz Ailesi Makamları

12.1.1.1. Hicaz ailesi makamlarını açıklar.

Hicaz ailesi içerisinde bulunan hicaz, hümâyûn, uzzâl, zirgüleli hicaz makamları ve dizileri hakkında bilgi verilir.

12.1.1.2. Hicaz ailesi makam dizilerini çalgısıyla seslendirir.

12.1.1.3. Hicaz ailesi makamlarında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.1.4. Hicaz ailesi makamlarında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.1.2. Nihâvend Makamı

12.1.2.1. Nihâvend makamını açıklar.

12.1.2.2. Nihâvend makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

12.1.2.3. Nihâvend makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.2.4. Nihâvend makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.1.3. Kürdili-Hicazkâr Makamı

12.1.3.1. Kürdili-Hicazkâr makamını açıklar.

12.1.3.2. Kürdili-Hicazkâr makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

12.1.3.3. Kürdili-Hicazkâr makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.3.4. Kürdili-Hicazkâr makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.1.4. Muhayyer-Kürdî Makamı

12.1.4.1. Muhayyer-Kürdî makamını açıklar.

12.1.4.2. Muhayyer-Kürdî makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

12.1.4.3. Muhayyer-Kürdî makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.4.4. Muhayyer-Kürdî makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.1.5. Segâh Makamı

12.1.5.1. Segâh makamını açıklar.

12.1.5.2. Segâh makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

12.1.5.3. Segâh makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.5.4. Segâh makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.1.6. Hüzam Makamı

12.1.6.1. Hüzam makamını açıklar.

12.1.6.2. Hüzam makam dizisini çalgısıyla seslendirir.

12.1.6.3. Hüzam makamında verilen eserleri çalgısıyla deşifre eder.

12.1.6.4. Hüzam makamında verilen eserleri çalgı topluluğunun bir üyesi olarak çalar.

12.2. TRANSPÖZE (AKTARIM)

12.2.1. Transpoze Kavramı ve Uygulamaları

12.2.1.1. Transpoze kavramını açıklar.

12.2.1.2. Transpozeyi eserler üzerinde uygular.

- a) *Transpoze çalışması yapılırken dersin öğretim programında verilen makamlar kullanılır.*
- b) *Eserler transpoze edilirken aralık hesaplamalarında koma değerlerine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır.*
- c) *Verilen eserlerde karar sesinin 1, 4 ve 5 ses aşağısına transpoze etme çalışmaları yapılır.*